

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Consilier la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL
Pe an, în România . . . . . 40 lei
6 luni . . . . . 20 „
3 luni . . . . . 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

SUMAR

Clinicele Penitenciare, de Iscod.

JURISPRUDENȚĂ:

Curtea de apel București, s. II: *Societatea «European-Petroleum Ltd din Londra și Soc. Română-Americană cu G. Kiriac și alții;*

Tribunalul Suceava: *Botez G. Petru cu Const. Botez cu o Notă*

Jud. Ocol. Dorohoi: *Excepțiunile ce se pot ridica într'o acțiune cambială, cu o Notă de d-l Ștefan Scriban.*

CLINICILE PENITENCIARE

Duminecă, 3 Maiu, d-l C. Rădulescu, sub-directorul general al închisorilor, a început *Clinicile penitenciare* cu studenții Facultății juridice cari urmează cursul d-sale de Criminologie, Știință și Legislațiune penitenciară comparată.

Prima clinică a avut loc la Inchișoarea Văcărești. La orele 9 a. m. studenții, în număr de peste 120, sub conducerea d-lor profesori Tanoviceanu și Rădulescu, însoțiți și de alți oameni de știință, precum d-nii doctori: Parhon, docent al Facultății de medicină, Conta, Torjescu, etc., au sosit la Inchișoarea Văcărești. Pentru a se cunoaște toate noile îndrumări ale executării pedepsei și a măsurilor luate pentru regenerarea și amendarea condamnaților, s'a slujit la sosire un Tedeum în marea și monumentală biserică a Inchișorii, care datează încă dela 1715, fiind zidită de Voievodul Nicolae Mavrocordat. Serviciul divin a fost celebrat de preotul confesor al penitenciarului, un distins și talentat teolog, angajat exclusiv pentru serviciul inchișorii, cum s'a făcut și la alte închisori, printr'o selecțiune minuțioasă în persoana celor mai culți și meritoși teologi. În timpul serviciului religios capela inchișorii, formată de peste 40 condamnați, a cântat răspunsurile și cântările obișnuite, făcând admirația tuturor. Muzica vocală, sub forma corurilor, fiind unul din mijloacele cele mai eficace pentru înălțarea și inobilierea sufletelor, a fost asemenea introdusă în închisori, atât cea religioasă cât și patriotică prin imnuri, marșuri războinice, etc. La terminare preotul predicator a ținut deținuților, cari peste 700 populau biserica, o foarte mișcătoare pre-

dică, vorbindu-le despre *Duminică orbului și Minunele zilei cu parabole la orbii morali.*

Mulți deținuți plâneau. După sfârșitul ultimei slujbe, condamnații părăsesc biserica pentru a lua locuri prin școală, ateliere, etc. Atunci d-l C. Rădulescu strânge pe studenți în jurul d-sale și începe conferința clinică. D-sa arată mai întâiu importanța clinicilor penitenciare, al căror scop este nu numai de a experimenta la locul de executare a pedepsei aplicarea ei practică și efectele produse asupra individului deținut, dar și mijloacele și funcțiunile pedepsei, astfel cum știința și lumea modernă le utilizează pentru atingerea unicului ei scop, care este: *amendarea condamnaților.* D-sa arată că, pentru urmărirea și realizarea acestui țel, regimul introdus și aplicat astăzi constă într'un triplu regim, și anume:

1. *Regimul disciplinar*, care constă din aplicarea severă și riguroasă a dispozițiilor reglementare, cari fac ca deținuții să sufere moralmente sau fizicește, satisfăcând astfel condițiunea esențială a oricărui sistem represiv și a pedepsei, adică a părții afflictive, fără însă a se întrebuița torturi, loviri sau brutalități;

2. *Regimul educativ*, care constă în instrucțiunea și îmbogățirea cunoștințelor de tot felul a deținuților. Spre această direcție s'a introdus școli în toate închisorile unde deținuții învață carte, etc. Astăzi ies din închisori pe fiecare an câte 1500—2000 cunosători de carte. Apoi muzica, predicile și conferințele educative, ținute de preoții inchișorilor ca și de alți profesioniști, precum: medici, farmaciști, juriști, ele sunt atâtea măsuri cari combat ignoranța;

3. *Regimul muncii*, care urmărește generalizarea ei la toți deținuții. Munca susține forțele fizice, susține delă gândurile rele și este productivă și pentru stat și pentru condamnați, cari, pe lângă meseria ce învață, mai agonisesc și un bun capital de rezervă cu care deținutul se liberează. O mulțime de ateliere au fost înființate în închisori pentru acest scop. S'a înființat apoi brutării, unde singuri deținuții își fabrică pâinea. Numai la Văcărești sunt trei ateliere și alte două se înființează acum.

După aceea d-l Rădulescu arată că Clinicile acestea se fac la Berlin decâtre celebrul criminalist List, la Bruxelles de către renumitul Prince, iar la Londra, Roma și Paris de toți profesorii de drept penal. Studenții profită enorm, căci, pe lângă ches-

tiunile criminologice desbătute, se recunoaște organizarea și mecanismul executării pedepsei și a închisorilor. Arată apoi că în Argentina, la închisoarea mare din Buenos-Ayres, funcționează dela 1907 o secție de psihologie experimentală și de psihiatrie criminală, sub denumirea de *Institut criminologic*, pus sub conducerea unui profesor universitar de psihologie.

Arată cum Prințul Grigore Ghica, Domnul Moldovei, a intervenit la guvernul francez la 1855; și a angajat cu contract pe un înalt funcționar din serviciul penitenciarelor franceze, anume, Ferdinand Dodun des Périeres, care a venit în Moldova spre a organiza închisorile de acolo. Cum în urmă, după Unirea Principatelor, acesta a trecut la București ca director general al închisorilor și a întocmit, la 1862, un Regulament penitenciar care a guvernat închisorile până la 1874, când tot el a întocmit actuala lege a penitenciarelor.

Că această lege copiază regimul aplicat în Franța; că ea prevede închisori celulare la toți condamnații, chiar și la preveniți, dar că nu este aplicată, de oarece Statul nu s'a gândit încă la o reformă.

După alte incursiunii în domeniul noilor concepțiuni ale pedepsei și a sistemelor represive în penitenciarele din Europa, d-l Rădulescu combate regimul vieții în comun, astfel cum se practică la noi, denunțându-l ca pe un mijloc puternic de corupțiune și contagiune fizică și morală și reclamă o repede și completă aplicare a legii penitenciare priu clădirea închisorilor celulare.

După aceea s'a vizitat școala care este frecventată de 97 elevi, apoi atelierile, brutăria, etc., după cari ne-am reîntors în oraș.

Nu ne putem opri de a felicita pe d-l Rădulescu pentru zelul și munca ce depune în această direcțiune și îi dorim succesul desăvârșit, de care nici nu ne îndoim, dacă mijloace i se vor pune la dispoziție.

ISCOD.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, S. II

Audiența dela 17 Martie 1909

Președenția d-lui I. E. DOBRESCU, președinte

Societ. «European-Petroleum Company L-td» din Londra și Societ. Româno-Americană cu G. Kiriak și alții

Deciziunea civilă No. 109

Societăți streine.—Societăți care având sediul în streinătate, ar voi să funcționeze în România. — Condițiunile și formalitățile ce trebuie să îndeplinească. — Societăți cari fac un simplu act izolat, cum ar fi o simplă concesiune de teren.—Dacă asemenea societăți sunt obligate condițiilor și formelor prescise de art. 237 din Codul comercial și urm.

Legea asupra concesiunilor terenurilor petrolifere.—Diferite concesiuni asupra aceluiaș teren făcute toate în mod legal.—Consolidarea primei concesiuni.—(Art. 2 din Legea consolidărilor terenurilor petrolifere).

1° Societățile streine, cari având sediul lor principal în streinătate și cari ar voi să funcționeze în România printr-o reprezentanță sau cu sediul principal, sunt datoare să obțină autorizațiunea guvernului român pentru a putea funcționa în țară și să îndeplinească și celelalte formalități cerute de art. 237 și urm. din Codul comercial, iar neîndeplinirea acelor formalități imperativ cerute de legiuitorul român într'un interes de ordine publică atrage, pentru societățile contraveniente, pe lângă pedepsele prevăzute de art. 250 din Codul comercial în contra persoanelor cari vor face sub verice titlu operațiuni pe seama

unor astfel de societăți, și lipsa de acțiune în justiție înaintea instanțelor judecătorești române.

Când însă este vorba de un simplu act izolat, de o simplă concesiune de teren care nu periclitează în nimic interesele noastre naționale, și pe cari societatea le putea face fără autorizațiunea guvernului român și fără îndeplinirea formalităților prevăzute de art. 237 și urm. din Codul comercial, nu se poate refuza unei asemenea societăți acțiunea în justiție, pentru a-și apăra drepturile ei în contra uzurpațiunii, căci, prin aceasta dânsa nu tinde a funcționa în țară ci numai a-și apăra și păstra un drept legitim dobândit.

2° Conform art. 2 din Legea asupra concesiunilor terenurilor petrolifere, dacă sunt mai multe acte de concesiuni asupra aceluiaș teren, toate autentificate și transcrise special, concesiunea cea dântâi are a fi preferită, și deci aceea are a fi consolidată.

S'au ascultat d-nii avocați Take Ionescu și Al. Bilciurescu din partea apelantei: Societatea «European-Petroleum Company L-td» din Londra și din partea intervenientei: Societatea «Româno-Americană», precum și d-nii avocați George Kiriak, personal, și pentru ceilalți intimați Ath. Demetrian și Emil Ioachimovici;

Curtea, deliberând:

Asupra apelului făcut de către Soc. «European-Petroleum Company Limited» din Londra în contra hotărârii cu No. 74/907 a Comisiunii pentru regularea și consolidarea drepturilor de concesiuni petrolifere din jud. Prahova;

Având în vedere și intervențiunea făcută în acest proces înaintea Curții de către Soc. «Româno-Americană», prin petițiunea înregistrată la No. 3320/908 pentru apărarea drepturilor apelantei;

Având în vedere desbaterile urmate, concluziunile scrise ale părților și actele invocate, din cari se constată în fapt următoarele:

În anul 1896, Iulie 31, un oarecare Ilie Bageru ia în concesiune pentru exploatarea petrolului dela locuitorul Toader Stoica din comuna Bordeni, plasa Filipești, jud. Prahova, un teren situat în această comună la localitatea numită «Doftănețul sec», în întindere de cinci stânjeni lățime și 150 stânjeni lungime, având vecinătățile anume arătate prin actul autentificat de Trib. Prahova la No. 2233/96 și transcris la No. 1822/96 și pe care părțile, conform legii de consolidare, l-au transcris la 1904 și în registrul special al actelor de concesiuni petrolifere sub No. 338/904;

Prin mai multe cesiuni succesive, constatate prin actele autentificate de Trib. Prahova la No. 2357/96 și Legațiunea română din Viena sub No. 344/97, transcrise special de Trib. Prahova sub No. 335/904 și 5998/904, drepturile obținute de Bageru asupra terenului menționat mai sus au fost transmise de dânsul lui Perikles Tzicos și de acesta din urmă lui William Fowler, care prin declarațiunea cu data de 18 August 1897, legalizată de notarul public din Londra, declară că le deține în calitate de depozitar al d-lor Sir Henry Seymour King și M-r Emerson Bainbridge și ceilalți reprezentanți existenți ai detentorilor de obligațiuni ai Societății «European Petroleum Company Ltd» din Londra, căroră aparțin aceste drepturi;

În anul 1906, adică peste zece ani dela data concesiunii făcută de Toader Stoica primului concesionar Ilie Bageru, și doi ani dela data transcrierii acestei concesiuni în registrul special creat de legea consolidărilor, S. G. Olteneanu, unul dintre intimații din acest proces, ia din nou în concesiune acelaș teren în suprafață de 1 h. 0512 m. p, având aceleași vecinătăți și situat în aceeaș localitate, dela Maria C. C. Toader născută Stoica, flica primului concedent Toader Stoica, cu actul autentificat de Trib. Prahova la No. 2615/906, pe care îl transcrie în registrul special la No. 1457/906, asociindu-și pentru 3/4 din drepturile rezultând pentru dânsul din această concesiune, pe ceilalți intimați:

Atanase Demetrian, Emil Ioachimovici și Gh. Chiriac, cari cu toții împreună, tot în anul 1906, cer consolidarea dreptului lor de concesiune asupra terenului în discuțiune. În contra acestei cereri de consolidare a intimațiilor a făcut contestațiune la prima instanță Soc. «European Petroleum», susținând anterioritatea dreptului său de concesiune asupra terenului în discuțiune, contestațiune care urmează a se judeca astăzi de Curte, în urma apelului făcut de numita societate în contra hotărârii Comisiunii de consolidare cu No. 74/907, care îi respinge contestațiunea ca neavând calitate a o face;

Având în vedere că intimații, mai înainte de orice discuțiune în fond, au opus apelantei Soc. «European Petroleum» din Londra, un fine de neprimire a contestațiunii, bazat pe următoarele motive: 1) lipsă de calitate a societății, ca subiect de drepturi, care fiind încorporată, conform legiurii englezești asupra societăților din 1862, numai în anul 1900, după cum aceasta rezultă din statutele prezentate de dânsa, n'a făcut dovada legalei sale existențe în țara de origină în anul 1897, când pretinde a fi dobândit concesiunea dela Fowler; 2) lipsa de interes a societății apelante, care nu dovedește cu nimic legala transmisiune asupra sa a drepturilor pe cari William Fowler declară în 1897 că le deține ca depozitar al d-lor Seymour King, Emerson Bainbridge și celorlalți reprezentanți ai detentorilor de obligațiuni ai Soc. «European Petroleum» din acel timp, și 3) lipsa de acțiune în justiție înaintea instanțelor judecătorești române a numitei societăți, care funcționând în țară nu s'a conformat dispozițiilor de ordine publică ale art. 237 și următ din Codul comercial privitoare la formalitățile ce trebuie să îndeplinească societățile străine, cari, având sediul lor principal în străinătate, își stabilesc în România un sediu secundar sau o reprezentanță.

In ce privește primul motiv:

Având în vedere că intimații invocând în mod precis, pentru prima oară înaintea Curții la 12 Fevruarie 1909, acest motiv de neprimirea contestațiunii apelantei, Curtea, prin încheierea cu No. 945/909, a obligat pe aceasta din urmă să dovedească că a fost încorporată conform legilor Angliei încă din anul 1896;

Având în vedere că conformându-se acestei dispoziții, apelanta a prezentat certificat liberat de grețierul societăților anonime din Londra, H. F. Bartlett, cu data de 8 Martie 1909, legalizat de notarul public John Alfred Donnison și din care rezultă că «The European Petroleum Company Limited» a fost încorporată după legile asupra societăților anonime din 1862-90, ca o societate anonimă cu responsabilitate limitată, în patrusprezece Maiu 1890;

Că față cu această dovadă, prima obiecțiune a intimațiilor urmează a fi înlăturată.

In ce privește al doilea motiv:

Având în vedere că William Fowler, ultimul cesionar al drepturilor luate în concesiune de Ilie Bageru dela Toader Stoica cu actul autentificat de Tribunalul Prahova la No. 2233/96, menționat mai sus, declară la 18 August 1897, prin actul legalizat de notarul public din Londra, John Alfred Donnison, că deține acele drepturi ca depozitar al d-lor Sir Henry Seymour King și M-r Emerson Bainbridge și celorlalți reprezentanți existenți ai detentorilor de obligațiuni ai Societății «European Petroleum Company Limited» din Londra;

Având în vedere că din însuș cuprinsul acestei declarațiuni scrise, investite cu toate formele legale și constituind în cea mai perfectă regulă un act opozabil terțelor persoane, ca și din cuprinsul declarațiunii posterioare făcută de Fowler la 6 Iulie 1900, asemenea investită cu formele legale, și prin care numitul declară că deține acele drepturi ca depozitar al d-lor Sir Henry Seymour King, Henry Tornens Anstruther și Arthur Francis Pease, actuali fideicomisari ai noiei Societăți «European Petroleum Company L-t-d», reconstituită,

după cum rezultă din statute, la 15 Maiu 1900, precum și pentru oricare alți fideicomisari următori acestora, rezultă în modul cel mai învederat că Fowler deținea acele drepturi pentru persoanele menționate mai sus, nu în numele lor personal, cum pretind intimații, ci ca reprezentanți ai detentorilor de obligațiuni ai Societății «European Petroleum Company Limited»;

Că, de altfel, chiar acești reprezentanți sau fideicomisari ai detentorilor de obligațiuni. — a căror pozițiune în legiuirea engleză asupra societăților, după cum apelanta a dovedit îndeajuns cu actele ce a prezentat, este că au dreptul la o sarcină anterioară asupra bunurilor societății, în scop de a garanta plata capitalului și procentelor pe cari societatea a convenit să le plătească purtătorilor de obligațiuni, fără ca societatea să piardă proprietatea și dispozițiunea acelor bunuri, — au recunoscut în mod formal prin convențiunea cu data 6 Iulie 1900, legalizată de notarul public din Londra, John Alfred Donnison, că drepturile în discuțiune au aparținut și aparțin Soc. «European Petroleum Company L-t-d», și că dânsii personal n'au nici o pretențiune asupra acestor drepturi;

Considerând în fine că din cuprinsul actului încheiat la Londra la 17 Fevruarie 1909 între William Herbert Fowler — unicul moștenitor al decedatului William Fowler și care singur ar putea avea vreo pretențiune asupra drepturilor în discuțiune în cazul când declarațiunea făcută de tatăl său n'ar constitui o înstrăinare valabilă a drepturilor pe cari el le-ar fi achiziționat personal, după cum au pretins între altele intimații — și între foștii și actualii fideicomisari ai Soc. «European Petroleum» dela 1897 și până azi, act ratificat și confirmat atât de această societate cât și de «The Eastern Trust Limited», prin intermediul căreia vechea Societate «European Petroleum» dela 1897 a fost transformată la 1900 în noua societate cu acelaș nume și care act întrunește toate formele cerute de lege, coroborat atât cu arătările din actele menționate într'insul cât și cu cele cuprinse în statutele societății apelante, rezultă în modul cel mai neîndoios că această societate este legitima proprietară a drepturilor transmise de Toader Stoica prin Bageru și Tzicos lui William Fowler și că în această calitate dânsa are tot interesul a face contestațiunea de față;

Că, dar, și cel de al doilea motiv invocat de intimații, pentru neprimirea contestațiunii apelantei, urmează a fi înlăturat.

In ce privește al treilea motiv:

Având în vedere că este necontestat în fapt că Societatea «European Petroleum», din Londra apelantă astăzi, care la 20 Septemvrie 1907, prin actul transcris în registrul special la Tribunalul Prahova sub No. 1982/907, a transmis drepturile sale asupra terenului în litigiu, Societății interveniente «Româno-Americană» și care ea însăș are astăzi autorizațiunea guvernului român pentru a funcționa în țară, după cum rezultă din «Monitorul Oficial» cu No. 288/909, nu avea această autorizare la 1897, data achizițiunii drepturilor în discuțiune, și nu îndeplinise formalitățile cerute de art. 237 și următ. din Codul comercial pentru a putea funcționa în țară;

Că, de asemenea, este netăgăduit în drept că societățile străine, cari având sediul lor principal în străinătate ar voi să funcționeze în România, înființând aci un sediu secundar sau o reprezentanță, sunt datoare să obțină autorizațiunea guvernului român pentru a putea funcționa în țară și să îndeplinească și celelalte formalități cerute de art. 237 și următ. din Codul comercial; că neîndeplinirea acestor formalități imperativ cerute de legiuitorul român într'un interes de ordine publică, atrage pentru societățile contraveniente, pe lângă pedepsele prevăzute de art. 250 din Codul comercial în contra persoanelor cari vor face sub verice titlu operațiuni pe seama unor astfel de societăți, și

lipsa de acțiune în justiție înaintea instanțelor judecătorești române ;

Considerând însă că, în speță, nu poate fi vorba de o funcționare a societății apelante în sensul celor arătate mai sus ; într'adevăr, din cuprinsul actului intervenit între Tzicos și Fowler, — acesta din urmă lucrând pentru Societatea «European Petroleum Comp. L-tid» — la 2 Martie 1897, act autentificat de Legațiunea română din Viena sub No. 344/97, prin care cel dintâiu transmite societății drepturile sale de concesiune asupra unei întinderi de circa 2265 acre terenuri petrolifere din județul Prahova și care constituie sigura operațiune încheiată de numita societate în România, anterior autorizațiunii sale, rezultă în mod învederat că făcând această cumpărătoare, societatea apelantă, — care după cum rezultă din statute și din celelalte acte prezentate de dânsa, — are un capital în acțiuni și obligațiuni de 38.000.000 lei și exercită întinse operațiuni de exploatare de petrol la Baku și în Galiția, — a făcut un act izolat, unic, care — oricâtă succesivitate ar implica prin natura lui, succesivitate de altfel caracteristică aproape oricărui alt act pe care o societate străină ar avea să-l încheie în țară, nu constituie o funcționare permanentă a societății în România, condițiune cerută neapărat de legiuitor pentru ca dispozițiunile din Codul comercial menționate mai sus să fie aplicabile ;

Că faptul că în speță este vorba de un act izolat al societății apelante iar nu de o funcționare permanentă, se mai învederează și prin aceea că dânsa în tot intervalul de timp care a urmat după cumpărătoare nu a făcut asupra terenurilor în discuțiune nici o exploatare ci numai câteva lucrări de explorare și acestea într'un interval de timp foarte scurt, după cum rezultă atât din certificatul Administrațiunii financiare de Prahova, prezentat de intimați, din care se vede că este vorba de niște simple guri de puțuri făcute de societate până în 1902, cât și din chiar statistica exploatațiunilor de petrol pe anii 1899—1905, din care de asemenea se poate vedea că dacă în anul 1899—1900 producțiunea acestor terenuri a fost de 4.278.188 kgr. petrol, și aceasta dintr'un total de peste 200.000.000 kgr. producțiune din Prahova, în anul următor 1900—1901 această producțiune a scăzut la 2.140.063 kgr. petrol, iar în ceilalți ani următori a dispărut cu totul, încetând astfel cu desăvârșire și cu mult timp înainte de concesiunea intimaților orice lucrări de explorare din partea apelantei și orice producțiune de petrol pe aceste terenuri ;

Că tot din acest punct de vedere faptul că Fowler a fost impus la patentă în intervalul de timp cât au durat explorările menționate mai sus, nu constituie o probă că societatea a făcut lucrări de exploatare, de oarece pe deoparte Legea patentelor nu poate face deosebire din punct de vedere al impozitului între exploatare și explorare, deosebire pe care o face Legea minelor, și care neapărat trebuie ținută în seamă pentru calificarea actului făcut de societate, iar pe de altă parte, după cum s'a arătat și mai sus, din chiar certificatul invocat de intimați rezultă că impunerea s'a făcut pentru niște simple guri de puțuri, cari în împrejurările arătate constituiesc lucrări cu totul de explorare iar nu de exploatare ;

Considerând că nu s'a dovedit cu nimic, de altfel nici nu s'a afirmat de intimați înaintea Curții, că societatea apelantă ar mai fi încheiat în țară și alte acte, afară de cel menționat mai sus, că procura generală dată de societate firmei Watson & Youell spre a o reprezenta în România, tocmai la 30 Maiu 1906, adică după aproape zece ani dela data actului despre care s'a vorbit mai sus și cu puțin timp înainte de obținerea autorizării de funcționare din partea guvernului român, pe lângă că nu schimbă întru nimic natura zisului act, nu însemnează de loc că societatea ar fi funcționat, nici chiar posterior acelei procuri, în România, și că si-ar fi creat aci un sediu secundar, căci nu s'a dove-

dit cu nimic că această firmă ar fi făcut în țară vreun act, în tot acest interval, în numele societății apelante, procura ea singură neimplicând acest fapt ;

Considerând dar, că, față cu cele arătate mai sus, fiind cert că în speță este vorba de un simplu act izolat de o simplă concesiune de teren, care nu periclitează în nimic interesele noastre naționale și pe care societatea apelantă o putea face valabil fără autorizarea guvernului român, și fără îndeplinirea formalităților prevăzute de art. 237 și următ. din Codul comercial, este evident că nu se poate refuza societății apelante acțiunea în justiție pentru aș apăra aceste drepturi în contra uzurpațiunii, căci prin aceasta dânsa nu tinde a funcționa în țară, ci numai a se apăra și păstra un drept legitim dobândit ;

Că, dar, și acest de al treilea motiv, invocat de intimați pentru neprimirea contestațiunii apelantei, este nefundat și, în consecință Curtea, respinge finele de neprimire.

In ce privește fondul contestațiunii :

Având în vedere că intimații au cerut consolidarea dreptului lor de concesiune asupra terenului în litigiu, în baza actului de concesiune intervenit între dânsii și Maria C. C. Toader la 1906, autentificat la No. 2615 și transcris special la No. 1457/906 ; că apelanta opune intimaților actul său de concesiune asupra terenului în discuțiune, a cărui identitate pe lângă că nu a fost contestată de părți, dar mai rezultă atât din acte cât și din certificatul primărei Bordeni cu No. 1127/906 ; că actul apelantei, autentificat la No. 2233/96 și transcris special la No. 338/904, fiind cu mult anterior aceluia al intimaților și emanând dela însuș autorul concedentei către intimați, Toader Stoica, care în momentul cesiunii era proprietarul și posesorul terenului și dela care prin moștenire a trecut la fiica sa Maria C. C. Toader, după cum aceasta rezultă din extractele și certificatele prezentate de apelantă și menționate în concluziunile sale scrise și în special din certificatul primărei Bordeni cu No. 908 din 14 Iulie 1908, — este evident că concesiunea celei dintâiu cată a fi preferită concesiunii intimaților, conform dispozițiunii exprese a art. 2 din Legea consolidărilor ;

Considerând că urmează a fi înlăturate atât cererea intimaților de a dovedi cu martori că terenul în discuțiune a fost stăpânit de către mama concedentei către dânsii, care cerere pe lângă că nu este întemeiată față cu cele arătate mai sus, dar nici nu a fost invocată oral înaintea Curții, ci numai prin concluziunile lor scrise și pe care Curtea în cunoștință o respinge cât și obiecțiunea făcută de aceiași intimați tot prin concluziunile scrise, că actele de cari apelanta s'a servit în cauză au fost prezentate în ședință publică, fără a se fi lăsat copii certificate la dosar conform procedurii, de oarece zisele acte, prezentate în adevăr în ședința publică dela 12 Fevruarie 1909, au fost desbătute de intimați, cari au primit discuțiunea asupra lor și au fost lăsate în original la dosar, așa că la înfățișarea din 17 Martie 1909, data judecării pricinii, intimații au avut perfectă cunoștință de ele ; că, așa fiind, contestațiunea societății apelante este fundată și urmează a fi admisă împreună cu apelul ca și intervențiunea Soc. «Româno-Americană», și reformându-se hotărîrea apelată să se respingă cererea de consolidare a intimaților cu privire la parcela în litigiu.

Pentru aceste motive, Curtea admite atât apelul cât și intervențiunea, admite contestațiunea și respinge cererea de consolidare a intimaților S. G. Ôlteneanu, Gh. Chiriac, Emil Ioachimovici și At. Demetrian, etc.

(ss) I. E. Dobrescu ; M. Gr. Ciocărdia ; V. Antinescu ; D. A. Mavrodin

p. Greffier (s) Al. Gönțoiu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI SUCEAVA

Audiența dela 13 Februarie 1909

Președenția d-lui A. L. BĂRSESCU, președinte
Petru C. Botez cu Constantin Botez

Obligațiuni. — Obligațiunea părinților de a educa pe copiii și a le desvolta facultățile intelectuale. — Dacă asemenea obligațiuni subsistă și atunci când copilul e în stare și are toată posibilitatea de a trăi prin el însuși.

Dacă este adevărat că principala datorie a părinților consistă în a educa pe copiii lor și a le desvolta facultățile intelectuale, educațiunea fiind scopul suprem al omului, nu e mai puțin adevărat însă că, dela vârsta în care copilul poate și trebuie să muncească, această datorie a părinților încetează, căci altfel nu trebuie ca justiția să favorizeze lenea și trândăvia, dispensând de muncă pe un copil și dând astfel un premiu de încurajare pentru lene și dezordine morală.

Prin urmare, atunci când, în fapt, se constată că copilul este în stare și are toată posibilitatea de a trăi prin el însuși, prin munca și inteligența sa, acțiunea lui contra părintelui pentru întreținere și educațiune nu poate fi admisă.

Tribunalul, în majoritate :

Având în vedere că reclamantul P. C. Botez, cere dela tatăl său un ajutor de 30 lei lunar pentru a-și putea continua și completa studiile sale liceale întrerupte, după cum pretinde, din cauza serviciului militar ;

Considerând că acesta fiind obiectul reclamațiunii, nu mai rămâne nici o îndoială că, în speță, va trebui rezolvată chestiunea datoriei pe care o au părinții de aș educa copiii, și că soluțiunea acestei chestiuni depinde de felul cum se va înțelege, când se naște și când încetează această datorie pentru părinte și acest drept pentru copil, ținând seamă, bine înțeles de împrejurările de fapt, desvăluite poate cu prea multă amplare înaintea tribunalului ;

Având în vedere că, dacă este just că principala datorie a părinților consistă în a educa pe copiii lor, a le desvolta facultățile intelectuale, educațiunea fiind scopul suprem al omului, nu e mai puțin adevărat însă, cum bine observă Laurent (vol. III, p. 46), că vine o vârstă în care omul poate și trebuie el însuși să-și dirigească soarta, muncind pentru perfecționarea sa, și atunci datoria de educațiune a părinților încetează ; că, prin urmare, în speță, va trebui să se examineze dacă nu e cazul să aplicăm acest principiu, căci buna rânduială a familiilor și disciplina domestică trebuie să găsească un puternic sprijin în libertatea lăsată părinților de a face pentru fiecare din copiii lor ceea ce cred că pot și trebuie să facă, ținând seamă de purtarea și de dispozițiunile personale ale copilului (Demolombe), și în același timp nu trebuie ca justiția să favorizeze lenea și trândăvia, dispensând de muncă, și eu atât mai puțin încă să dea un premiu de încurajare pentru lene și dezordine morală ;

Considerând că acestea fiind principiile, să examinăm în speță dacă reclamantul este în drept să pretindă ajutorul de 30 lei lunar, sub titlul de datorie de educațiune dela părintele său ;

Având în vedere că din desbaterile urmate în instanță se stabilește că părintul C. Botez, ca un bun tată, și-a dat toată osteneala și îngrijirea părintească necesară, ca să dea fiului său instrucțiunea și educațiunea în ra-

port cu mijloacele și starea sa socială, spre a-i pregăti o carieră ; că a plătit taxele școlare, destul de ridicate astăzi, cu regularitate și toiuș, reclamantul, până la vârsta de 24, ani deabia a absolvit șase clase liceale cu note destul de mediocre și după trecerea examenului de corigere ; că, pentru a-i forma un viitor sigur fiului său, părintul i-a pus la dispoziție reclamantului suma de 200 lei, o sumă destul de însemnată față cu veniturile sale, spre a se duce la București să depună examen la școala militară și totuș, fiul său, în disprețul viitorului și interesului său, nu s'a prezentat, cheltuind banii fără nici un folos ; că părintul văzând că fiul său, cu toate îndemnurile sale repetate, cu toate cheltuelile și sprijinul său, își pierde timpul fără ispravă, a stăruit de i s'a dat un post de învățător și apoi de verificator și totuș fiul său nu a voit să le ocupe ; că, astfel fiind, bine se poate vedea că nu dorul de învățătură l-a făcut pe reclamant să introducă această acțiune și nici imposibilitatea de a se putea întreține singur, căci nu avea decât să ocupe postul de învățător sau de verificator și să continue să dea examenele în particular la liceu, cum le-a dat și până acum ; că tot atât de adevărat este că societatea, în diferite sfere de activitate, are nevoie de oameni muncitori și cu oarecare cultură, așa că lesne reclamantul, care nu este nici înfirm și nici cu facultățile intelectuale atinse sau prostrate, ar putea găsi cu ușurință, unde să muncească, cum și cât să muncească, pentru a se putea întreține singur, și dacă va voi, va putea să-și dea examenele, în particular, și pentru celelalte clase liceale ;

Considerând că stabilindu-se, în fapt, că reclamantul este în stare și are toată posibilitatea de a trăi prin el însuși, prin munca și prin inteligența sa, acțiunea sa, din acest punct de vedere, trebuie a fi respinsă ca nefondată ;

Având în vedere că, în afară de aceste constatări de fapt, privitoare pe reclamant și cari militează pentru respingerea acțiunii, din desbaterile urmate înaintea tribunalului se constată de asemenea, în fapt, că părintul nu numai că nu are mijloacele materiale necesare de a plăti treizeci lei lunar fiului său, ci deabia se poate întreține pe el și pe ceilalți membri ai familiei sale, căci din cei 70 lei cari îi primește actualmente lunar și la care grea situațiune a ajuns tot dintr'un sacrificiu părintesc, demn de apreciat, pentru ficele sale, din această sumă infimă e în imposibilitate de a plăti reclamantului, și ar fi de mirat cum fiul său a introdus această acțiune, învederat injustă, dacă nu s'ar fi desvăluit înaintea tribunalului că acest fiu, mai înainte de a-l acționa pe părintele său i-a făcut și o somațiune «sui generis», după cum singur recunoaște, spărgând geamurile dela casa tatălui său ;

Considerând că, astfel fiind, acțiunea introdusă de Petru Botez urmează a fi respinsă ca neîntemeiată ;

Văzând că reclamantul s'a servit în acest proces cu act de paupertate ;

Văzând și art. 44 din Legea timbrului și 193 din Regulamentul portăreilor ;

Pentru aceste considerente, redactate de d-l jude supleant, tribunalul, în majoritate, respinge ca nefondată acțiunea, etc.

(ss) G. C. Ioan, V. G. Aramă.

Opiniune

Noi, președintele tribunalului, suntem pentru admiterea acțiunii ; mai înainte însă de a arăta motivele pe cari sprijinim această părere trebuie :

1) Să precizăm că reclamantul P. C. Botez nu cere dela tatăl său alimente și întreținere, ci un mic ajutor de 30 lei pe lună pentru aș putea continua și completa studiile sale liceale, întrerupte din cauza serviciului militar ;

2) Să facem distincțiune între obligațiunea ce o au părinții de aș alimenta și întreține copiii și datoria

de a-i educa, pentru ca, nu confundându-le pentru considerațiuni aplicabile uneia, să ajungem la respingerea cererii celeilalte; datoria principală a părinților consistând în a educa pe copiii săi, a le desvolta facultățile intelectuale, «educațiunea fiind, după cum spune Laurent, scopul suprem al omului, destinul ce are de îndeplinit în lume», iar obligațiunea de a-l întreține și alimenta fiind un accesoriu care se cuprinde în prima îndatorire. Omul are deci dreptul de a se educa, și acest drept, pe lângă o obligațiune morală, mai are ca sancțiune o obligațiune juridică. — fără de care în multe cazuri nu s'ar fi putut realiza — impusă soților, sau mai exact zis părinților prin art. 185 din Codul civil; și, în adevăr: menționatul articol prevede: «că părinții sunt datori a alimenta, a întreține și educa pe copiii lor»;

Se naște acum întrebarea, a cărei soluțiune ne va conduce la rezolvarea litigiului supus judecării noastre: Dacă, conform acestor principii, copilul are dreptul și părintele obligațiunea de a-l alimenta, întreține și educa; când se naște și când încetează acest drept pentru unul și obligațiunea pentru celălalt? Și, spre a răspunde la această întrebare, trebuie să ne reamintim distincțiunea ce am arătat că există și trebuie să o facem între alimente și educațiune, căci dacă obligațiunea părintelui, de a alimenta și întreține pe copilul său, nu are o limită determinată, putându-se întâmpla ca un copil din cauza unei infirmități, fie fizică, fie intelectuală, să aibă necesitate toată viața sa de a fi alimentat și întreținut, obligațiunea părintelui de a da educațiune copilului său are o limită trasă de însăși natura; și, în adevăr, ea născându-se, odată cu copilul, ajunge o epocă când copilul, devenit om, poate și trebuie să poată să se intereseze singur de viitorul său, muncind pentru perfecționarea cunoștințelor sale; deci copilul devenit major, dacă educațiunea sa este terminată, trebuie ca, muncind, să-și câștige singur existența sa și de atunci îndatorirea părinților încetează;

În speță, reclamantul P. C. Botez fiind major și neavând nici o infirmitate fizică sau intelectuală, putând, prin urmare, să muncească pentru a-și câștiga existența zilnică, față cu principiile mai sus expuse, nu ar avea dreptul să mai pretindă dela tatăl său să-i procure mijloace de întreținere și alimente; dânsul însă, după cum am arătat, nu cere alimente și întreținere, el cere tatălui său, care de bunăvoie și-a luat obligațiunea de a-l educa, și i-a prescris felul educațiunii conform pozițiunii sale sociale și materiale de a învăța liceul și aș putea lua în urmă o profesiune, să-i procure mijloacele aș termina studiile liceale, întrerupte din cauza serviciului militar; și acest drept, de a cere părintelui mijloace de aș termina studiile întrerupte, i-l dă după cum am spus, și legea, prin art. 185 din Codul civil, și morala;

Cât pentru obiecțiunile ce se ridică de pârît contra admiterii acestei acțiuni, unele sunt contrarii principiilor de drept sus menționate și neaplicabile în speță, datorindu-se confuziunii ce se face între datoria părintelui de a alimenta și aceea de a educa pe copilul său; căci dacă în primul caz i s'ar putea ține reclamantului următorul limbajiu: «ești major, poți trăi prin munca și inteligența ta și nu ți se poate da un premiu de încurajare pentru lene și dezordine morală» nu i se poate ține atunci când, deși major, dar, lipsit de mijloace, cere tatălui său să i le procure el, pentru aș termina studiile întrerupte; sunt contrarii realității lucrurilor, căci reclamantul, cerând un mic ajutor pentru aș putea continua studiile, cere un premiu pentru încurajarea nu a lenei și dezordinii morale, ci a nes-trămutatei lui dorințe de aș mări și dezvolta facultățile sale intelectuale, terminând studiile liceale, în neputință de a le termina fiind învățător sau notar la țară; sunt, în fine, contrarii moralei și sentimentelor de dragoste și interes ce un părinte trebuie să aibă pentru fiul său, când ele nu sunt înăbușite de influențele pu-

ternice ale unei a doua și tinere soții; iar altele, bazate pe lipsa de mijloace a părintelui, sunt neîntemeiate în fapt, căci dacă adevărat e, după cum rezultă și din dispozițiunile art. 191 din Codul civil, că un părinte nu poate fi obligat a procura asemenea cheltueli fiului său, când și el este lipsit de mijloace, când se găsește în imposibilitate materială de a le procura; să fie oare părintul, care primește ca salar 218 lei, 25 bani, pe lună, care are ceilalți copii căsătoriți și la casele lor, în asemenea caz de imposibilitate materială? Credem că nu;

Prin urmare, rămâne stabilit că reclamantul, deși major, este lipsit de mijloace de aș continua studiile întrerupte și părintul, tatăl său, se găsește în măsură a i le procura și că deci, ca consecință conform principiilor de drept mai sus expuse, urmează a fi obligat să-și îndeplinească această obligațiune;

Iată dar pentru ce suntem de părere a se admite acțiunea și a se obliga pe părintul C. Botez să procure reclamantului P. C. Botez câte 30 lei pe lună, pentru ca acesta să-și poată termina studiile sale liceale, cu rezerva dreptului, pentru pârît, ca atunci când reclamantul nu ar întrebuința banii în acest scop, sau când nu va mai avea necesitate de acest ajutor, să ceară tribunalului a fi scutit a mai face plata.

Președinte, (s) Al. Bărsescu.

OBSERVAȚIE. — O cerere de alimente se introduce de către un fiu contra părintelui său. De sigur că tribunalul era în drept a respinge această acțiune întemeindu-se pe motive de fapt. Dar tribunalul adaugă și oarecari motive de drept, cari sunt admise atât de doctrina cât și de jurisprudență. Este, în adevăr, necontestat că tribunalele nu sunt obligate a acorda alimente acelor cari sunt în lipsă din cauza dezordinii și trândăviei lor, pentru-că menirea justiției nu este, după cum foarte bine decide o decizie a Curții din Bruxelles, publicată în coloanele acestui ziar ¹⁾, de a îndemna la rău și la imoralitate. «Acel care a căzut în lipsă din cauza imoralității sale, zice art. 1611 din Codul german, nu poate să ceară decât stricta întreținere» ²⁾. Vezi asupra acestei chestiuni, D. Alexandresco, tom. I, p. 714 (ed. a 2-a), din care s'a extras citațiile de mai sus.

(N. R.)

JUDECĂTORIA OCOLULUI DORHOI

Audiența dela 11 Martie 1909

Cartea de judecată No. 66

Cambie. — Acțiune cambială. — Excepțiunile ce poate ridica debitorul chemat în judecată — Probe. — Interrogator. — (Art. 349 aliniatul III, din Codul comercial).

Excepțiunile pe care le poate opune debitorul într'o acțiune cambială sunt: excepțiuni privitoare la forma titlului, excepțiuni privitoare la lipsa con-

¹⁾ Curierul Judiciar din 19 5, No 15 și Revue trimestrielle de droit civil, tom. III, (anul 1904), p 594; Laurent, III 71; Demolombe, IV, 46. Cpr. Bandry et Fourcade, Personnes, II, 2 68, etc.

²⁾ «Wer durch sein sittliches Verschulden bedürftig geworden ist, kann nur den notdürftigen Unterhalt verlangen».

dițiunilor necesare pentru exercițiul acțiunii cambiale și excepții personale aceluia care exercită acțiunea.

Excepțiile personale trebuie propuse la prima înfățișare, să fie lichide, de o grabnică soluție și, în toate cazurile, întemeiate pe o probă scrisă.

Astfel când se susține că reclamantul a primit cambiile în alb și în depozit, ca garanție, și că el le-a completat, ridici prin aceasta o excepțiune personală în contra reclamantului, așa că, conform art. 349, al. 3 din Codul comercial, interogatoriul și proba testimonială sunt inadmisibile.

D-l avocat N. N. adaugă că polițele au fost emise chiar în alb, nu numai în garanție, și fiind astfel o fraudă la lege, ce se poate dovedi prin orice mijloc, nu numai conform art. 349 Codul comercial.

Judecata,

Văzând că împăcarea propusă n'a isbutit ;

Având în vedere cererea introductivă și susținerile părților în instanță ;

Că acțiunea, în speță, este cambială și că părții nu contestă calitatea lor de succesori ai defunctului N. N. ;

Văzând că, conform art. 349 din Codul comercial, trei sunt felurile de excepțiuni pe cari le poate opune debitorul într'o acțiune cambială : excepții privitoare la forma titlului, excepții privitoare la lipsa condițiunilor necesare pentru exercițiul acțiunii cambiale și excepții personale aceluia care exercită acțiunea ;

Că excepțiile personale trebuie propuse la prima înfățișare și să fie lichide, de o grabnică soluție și, în toate cazurile, întemeiate pe o probă scrisă ;

Considerând că părții susțin că reclamantul a primit cambiile în alb și în depozit, ca garanție, și că el le-a completat și le-a pus în circulațiune, ridică prin aceasta o excepțiune personală în contra reclamantului ; deci trebuie să o dovedească conform, al. 3 din art. 349 din Codul comercial și că interogatoriul și proba testimonială sunt inadmisibile.

Pentru aceste motive, respinge, etc.

(s) Al. Costin.

NOTĂ.—Chestiunea ce trebuia s'o rezolve judecătorul ocolului Dorohoi era, pe lângă altele, și aceea de a se ști dacă, atunci când susții că polița a fost emisă în alb, e admisibil interogatoriul pentru dovedirea acestui fapt. Judecătorul însă înlătură problema aceasta și, sub cuvânt că partea a susținut că reclamantul a umplut cambia, lucru ce nu rezultă din corpul hotărârii, găsește că incidentul ridicat e o excepțiune personală, așa că interogatoriul e inadmisibil.

Problema juridică era foarte importantă, căci se ceruse judecătorului să se pronunțe dacă e o fraudă la lege când emiți o cambie în alb și dacă această excepțiune, privitoare la forma titlului, poate fi probată prin interogator. Am fi dorit mult să avem o hotărâre asupra acestui punct ; din nefericire problema a fost înlăturată prin faptul că s'au pus în gura părții susțineri ce nu rezultă din corpul cărții de judecată.

Să insistăm atunci noi asupra acestui caz.

Și mai întâiu, judecătorul ocolului Dorohoi, susține că excepțiile personale trebuie propuse la

prima înfățișare. Din textul art. 349 din Codul comercial rezultă însă că toate excepțiunile, nu numai cele personale, trebuie propuse la prima înfățișare, căci textul nu zice «aceste din urmă excepții», ci «aceste excepții», cuvinte ce se referă, în părerea noastră, la toate excepțiunile din art. 349, al. 1 din Codul comercial.

Acum să revenim la chestiunea dacă, atunci când susții că o cambie a fost emisă în alb, dar nu adaugi că reclamantul a umplut-o, interogatoriul, martorii și presumpțiile sunt admisibile¹⁾, adică dacă e vorba de o excepțiune personală, sau de o excepțiune privitoare la forma titlului.

Vechiul art. 273 din Codul comercial nu cerea ca mențiunile esențiale ale cambiei să fie întrunite la facerea ei, cum prevede actualul art. 273, modificat la 1900 odată cu art. 349. Și totuși, sub regimul legii vechi, s'a decis că pentru ca o cambie să aibă calitatea și efectele speciale asigurate de lege unei cambii, trebuie ca în momentul emiterii ei să conție toate mențiunile esențiale cerute de lege pentru cambii, așa că, dacă din desbateri și din inspecțiunea cambiei, se constată că ordinul a fost în alb în momentul emiterii cambiei și că el a fost umplut în urma emiterii, cambia nu se mai bucură de efectele speciale ale cambiei, de unde consecința că proba testimonială e admisibilă spre a se stabili că emitențul cambiei era nebun în momentul confecționării ei²⁾.

S'a mai decis că proba cu martori și presumpțiunile sunt inadmisibile spre a se stabili că polița a fost emisă în alb, de oarece se tinde a se proba *contra cuprinsului* actului scris. Deci, în acest caz, trebuie probă scrisă sau *inceput de probă scrisă*³⁾.

Iată acum ce a decis Casația într'o speță extrem de importantă și în raport cu speța noastră.

N. N. cerând proba cu martori spre a dovedi că a scris cambiile în timpul minorității, că ele nu purtau adevărata dată a emisiunii lor, ci

¹⁾ Tribunalul Dorohoi, prin jurnalul No. 445/909 (Dos. No. 2167/907) sub președenția d-lui D. Dancu, asesor fiind I. Liciu a decis că atunci când susții că polița a fost emisă în alb și că cel ce o prezintă a umplut-o, ridici o excepție personală, așa că trebuie probă scrisă.

²⁾ C apel Buc. III, 7/99. Citată din Antonescu, nota 321 de sub art. 46. Decizia e dată în majoritate, minoritatea fiind contra, pe motiv că legea nu cere ca mențiunile esențiale ale cambiei să existe în momentul emiterii ei ci numai când se prezintă la achitare ; că nu s'a stabilit că polița a fost emisă în alb ; că proba cu martori e inadmisibilă, conform art. 349 din Codul comercial.

³⁾ Trib. Comercial Ilfov, 28 Martie 1906. Citat din Antonescu, nota 322 de sub art. 46. Observăm că aici nu e vorba de cuprinsul actului, adică de faptul juridic ce rezultă din înscris. Alexandresco, VIII, p. 264.

S'a decis însă că prin probă scrisă nu se înțelege și începutul de probă scrisă Cas., Dreptul, No. 31/903.

fuseseră postdatate, Curtea din Galați i-a admis cererea. De aici recurs. Cu această ocaziune Curtea de casație zice:

«Considerând că dacă este adevărat că, conform art. 349 din Codul comercial, debitorul nu poate opune la acțiunea cambială decât excepțiunile personale ce sunt de o grabnică soluțiune și întemeiate pe o probă scrisă, *nu este mai puțin adevărat însă că dispozițiile acestui text de lege trebuiesc combinate cu dispozițiunile art. 55 din acelaș codice*;

«Considerând că prin art. 55 suscitât legiuitorul stabilește, în principiu, că chiar când codicele comercial cere proba prin scris, încă proba testimonială este admisibilă în cazurile în care ea este admisă după regulile Codului civil⁴⁾.

«Considerând că, după ultimele dispoziții ale art. 1203 din Codul civil, fraudă, dolul și violența pot fi dovedite prin presumpțiuni și martori, ca unele ce nu sunt de natură a lăsa părților posibilitatea de aș procura o probă scrisă;

«Considerând că, în speță, postdatarea cambiilor subscrise de N. N. a avut de obiect de a ridica emitentului mijlocul de a le ataca în nulitate pentru cauză de minoritate; că, prin urmare, această postdatare constituie o fraudă la lege ce pune pe emitentul cambiilor în imposibilitate de a lua o probă scrisă; și pe cât timp o asemenea fraudă poate fi dovedită cu martori după principiile Codului civil, tot cu martori ea poate fi dovedită și cu ocaziunea cercetării acțiunii cambiale, conform art. 55, combinat cu 349 din Codul comercial⁵⁾.

Mai mult, sunt numeroase decizii date de Suprema Curte din cari rezultă că proba scrisă se cere numai pentru excepțiunile personale, nu și pentru cele relative la forma titlului⁶⁾.

Așa, cetim: «Considerând că rezultă din dispozițiunile acestui articol (349) că debitorul unei cambii nu va putea opune decât excepțiunile privitoare la forma titlului sau lipsa condițiunilor necesare pentru exercițiul acțiunii și excepțiunile personale aceleia care a exercitat acțiunea;

«Că aceste excepțiuni personale nu vor putea întârzia condamnarea la plată decât... și, în toate cazurile, întemeiate pe o probă scrisă⁷⁾.

Intr'o altă speță se susținuse că girul fusese

antidatât și cerea chemarea la interogator. Iată acum ce decide Suprema Curte:

«Că excepțiunea invocată nu privește forma sau condițiunile esențiale ale giratului;

«Că dacă girul este antidatât, aceasta nu este o chestiune de formă; că așa precum se propune nu poate fi luată în considerare decât cu observarea dispoziției din art. 349 din Codul comercial».

În consecință, întru cât nu se adusese o probă scrisă, Casația zice că bine a respins tribunalul chemarea la interogator⁸⁾.

Din toată această expunere rezultă că trebuie să facem deosebire între excepțiunile relative la forma cambiei și între acele personale. Aceasta reiese lămurit și din textul art. 349, care zice în alin. III: «Excepțiunile personale însă nu vor putea întârzia condamnarea la plată... și, în toate cazurile, întemeiate pe o probă scrisă».

Legiuitorul face o antiteză între excepțiunile relative la formă și cele personale, căci atunci când zice: «Aceste excepțiuni însă...» se referă la excepțiunile personale, nu la toate excepțiunile⁹⁾.

Pentru excepțiunile relative la formă legea nu cere proba scrisă. Deci intrăm în regula generală, după care interogatoriul, martorii și prezumpțiunile devin admisibile, conform art. 46 din Codul comercial.

Cu acelaș temei mai credem că dacă postdatarea e o fraudă la lege, tot fraudă la lege e și emiterea unei cambii în alb, așa că și în acest caz dovada se poate face conform Codului civil, cu atât mai mult cu cât socotim că legiuitorul a avut motive de ordin superior când a modificat art. 273. A decide contrariul înseamnă a face iluzorie dispozițiunea acestui articol, căci care beneficiar o să dea un act scris din care să rezulte că o cambie a fost emisă în alb, când el știe că titlul său își va pierde puterea?

Ștefan Scriban

Dorohoi, 23 Martie 1909.

⁸⁾ Barozzi, I, p. 195, n. 58.

⁹⁾ Casația pare însă a fi admis că toate excepțiunile în toate cazurile. să fie întemeiate pe o probă scrisă. Considerăm această părere ca o eroare în redactarea deciziei. Bulet. pe 1905. p. 1127 Barozzi, I, p. 198.

⁴⁾ Lipsa de cauză nu se poate dovedi în civil cu martori, dacă nu există un început de probă scrisă și, deci, în materie cambială o asemenea probă nu e admisibilă. Cas Bulet. pe 1905, p. 1127; Barozzi, I, p. 198.

⁵⁾ Cas. III, No. 17/905. Curierul Judiciar, No. 79/905.

⁶⁾ Bulet. pe 1892. p. 266; pe 1899 p. 1070; pe 1900, p. 106; pe 1905, p. 198. Barozzi, I, p. 186 n. 18, continuare de pe p. precedentă; p. 190 n. 39.

⁷⁾ Barozzi I, p. 190, n. 39.

A apărut: Teoria Proprietarului aparent și Legea Consolidărilor Petrolifere (art. 3, 4, 7, 11, 12, și 14 din această lege și 33 din regulamentul ei), de d-l Cezar I. Vărgolici judecător la Tribunalul Prahova. Această interesantă lucrare cuprinde 70 pagini. Prețul 1 leu.

RARITATE. — De vânzare o Colecție complectă (Vol. I—VIII) **Tratat de Drept civil**, de d-l profesor D. Alexandresco, legată elegant. Adresa: Codreanu, Curierul Judiciar, București.